

Algemene beschouwingen Programmabegroting 2019

Geacht college, geachte gemeenteraad, geachte ambtelijke organisatie, maar bovenal geachte inwoners van Maasgouw,

Vanavond mijn eerste algemene beschouwingen als fractievoorzitter van het CDA Maasgouw, de eerste algemene beschouwingen van deze nieuwe raad en dat alles in een recent geopend, en onder grote publieke belangstelling, vernieuwd gemeentehuis. Een modern gemeentehuis voorzien van alle gemakken, tot stand gekomen onder de noemer 'Sober, doelmatig én duurzaam'. Al met al voel ik mij dan ook trots om nu hier te midden van jullie allen te mogen terugkijken op datgene wat er recentelijk binnen onze mooie gemeente Maasgouw heeft plaatsgevonden, maar vooral ook vooruitkijken naar datgene wat er nog op de planning staat en komen gaat. Het moge duidelijk zijn dat Maasgouw volop in beweging is. De stip op de horizon is niet op alle fronten in zicht, maar samen gaan we op weg naar een duurzaam Maasgouw. Een Maasgouw waarin we het 'Goed voor elkaar' hebben alsook een Maasgouw waarin we 'Goed voor elkaar' zijn.

En voorzitter, als we vandaag dan spreken over de financiële positie van onze gemeente, afgelopen maandag ontvingen we een fijn bericht over het akkoord tussen het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over de hogere raadsvergoeding. Hiermee wordt ook landelijk het belang van het raadswerk in kleine gemeenten, waaronder Maasgouw, nog eens extra onderstreept alsook de grote taken en verantwoordelijkheden die met dit raadswerk zijn gemoeid.

Door de recente gemeenteraadsverkiezingen ligt er dit jaar geen themasessie, dus geen inventarisatie van nieuwe lokale beleidswensen ten grondslag aan de Programmabegroting 2019, maar is het gesloten coalitieakkoord tussen LB, VVD en CDA leidend. Een akkoord waarin de uitgangspunten van het CDA van solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid, publieke gerechtigheid en rentmeesterschap doorklinken. Een akkoord op hoofdlijnen en een akkoord dat door de kadernota 2019 en de voorliggende programmabegroting kleur en invulling gaat krijgen en waarbij een viertal domeinen leidend zijn. Deze domeinen zijn leidend in mijn verdere reactie.

Sociale domein

Het eerste domein waarbij ik stil sta is het sociale domein. Binnen dit domein richten de ambities zich op het versterken van de sociale cohesie en saamhorigheid binnen onze gemeente.

Het is ons duidelijk dat er nog veel werk verzet moet worden om te komen tot een sluitende **ketenaanpak voor personen met verward gedrag**. Preventie, vroeg signalering alsook voldoende expertise op wijkniveau behoeven hiertoe nog specifieke aandacht binnen onze gemeente alsook dienen de bevoegdheden, verantwoordelijkheden en de structurele bekostiging van bepaalde onderdelen (waaronder in ieder geval een time-out voorziening en meldpunt) nog te worden vastgelegd.

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de schuldhulpverlening is door o.a. het aantrekken van de economie gelukkig afgenomen. Desondanks zijn er ook in Maasgouw nog te veel inwoners die in armoede leven. Wij zien derhalve uit naar de evaluatie van het armoede- en schuldhulpverleningsbeleid in het vierde kwartaal van 2019.

Bij de begrotingsbehandeling vorig jaar spraken wij onze waardering reeds uit over de vrijwilligers van de Stichting **Wensbus**. Hier willen we dan ook nogmaals benadrukken dat wij blij zijn dat het gelukt is om twee wensbussen binnen onze gemeente per juli van dit jaar operationeel te krijgen. Ook de verruiming van de capaciteit van de **Huiskamer Plus-voorzieningen** alsmede het oppakken van pilots voor specifieke doelgroepen, waaronder bijvoorbeeld dementiepatiënten, vinden wij een zeer positieve ontwikkeling.

Het is van groot belang om **eenzaamheid** op te sporen en hierbij ondersteuning te bieden zodat voorkomen wordt dat mensen in een sociaal isolement terecht komen, dan wel hun te ondersteunen om uit dit isolement te geraken. De CDA-fractie realiseert zich terdege dat het opsporen een lastige klus is en bovendien niet iedereen wil geholpen worden. Maar laten wij als gemeente alert blijven, de vinger aan de pols houden en mensen de helpende hand bieden.

De visie van de gemeente op de **publieke gezondheidszorg** is uitgewerkt in de nota met de titel 'Werk in uitvoering gezondheidsbeleid 2019 – 2022'. Deze nota is door ons en ook binnen het netwerk van betrokken samenwerkingsverbanden zeer positief ontvangen. Verschillende professionals werken al naar de inhoud van deze nota, anderen behoeven wellicht nog ietwat meer erin te worden meegenomen en te worden overtuigd. Het enthousiasme van de samenstellers van de nota en diegenen die ermee aan de slag zijn geeft ons vertrouwen voor de toekomst. Wij zullen het vervolgproces met belangstelling blijven volgen en er ons voor blijven inzetten onze inwoners ook de komende jaren de ondersteuning te bieden waardoor zij langer zelfstandig thuis kunnen wonen. Middels een **motie 'Gezondheidsbeleid'** willen wij het college verzoeken aan de slag te gaan om de samenwerking in de lijn met dit beleid verder te optimaliseren.

Bij het bespreken van de zojuist genoemde gezondheidsnota tijdens de vorige raadsvergadering heeft de CDA-fractie de portefeuillehouder gevraagd de terugloop van het bezoekersaantal bij het spreekuur van het **sociale wijkteam** in 't Leuke in Beegden te onderzoeken alsook de mogelijkheid voor deze voorziening te lokaliseren in Heel als centrumgemeente. De portefeuillehouder heeft daarop positief gereageerd en zijn reactie zien wij dan ook met belangstelling tegemoet.

Fysieke domein

Het tweede domein behelst het fysieke domein. Binnen dit domein gaat het om het realiseren van een duurzaam woon- en leefklimaat van hoge kwaliteit.

De woningmarkt binnen onze gemeente blijft de gemoederen bezighouden. 'Bouwen naar behoefte is wat ons betreft het credo'. Ons bereiken er al langere tijd signalen dat er (te) weinig aanbod is van starters-, senioren- en huurwoningen. Door de provincie Limburg worden deze signalen inmiddels erkend getuige de inhoud van het krantenartikel in Dagblad de Limburger van afgelopen dinsdag waarin wordt aangegeven dat er dertigduizend nieuwe woningen in Limburg moeten worden gebouwd vóór 2040. Wij vinden het als CDA van groot belang dat er ook binnen onze gemeente voldoende bewegingsruimte is op de woningmarkt voor alle doelgroepen. Bij de **heroverweging van het woningbouwbeleid** en de verdere uitwerking hiervan in de geactualiseerde structuurvisie Wonen Midden-Limburg zullen wij hier dan ook extra aandacht voor hebben. Door middel van de **motie 'Regie op woningbouw'** verzoeken wij, samen met andere partijen, het college daar reeds nu mee aan de slag te gaan door met stakeholders te onderzoeken hoe de behoefte aan huurwoningen in het sociale als ook het hogere huursegment ingevuld kan worden.

Wat de **omgevingswet** betreft is het reeds geruime tijd stil aan het raadsfront. Wij realiseren ons dat de implementatie van deze wet een behoorlijke opgave is voor de gemeente Maasgouw. Een opgave die de komende jaren nog de nodige inspanningen van onze gemeente zal vragen. Inspanningen die ook de nodige financiële kosten met zich zullen brengen. Wij vinden het van groot belang dat wij op een proactieve wijze in dit proces worden meegenomen. Dus aan de slag met de omgevingswet!

Ook voor de ontwikkelingen rondom het **hoogwaterbeschermingsprogramma** is er sprake van een voor Maasgouw 'majeur project'. Een project waarvoor wij aandacht vragen voor de informatieverstrekking naar de raad. Niet reactief, maar proactief en proactief in afstemming met de diverse belangengroeperingen die zich inmiddels rond dit thema hebben samengepakt. Definitieve keuzes m.b.t. tracés of andere maatregelen hoeven nu nog niet te worden gemaakt, maar laten we er voor zorgen dat we het hoofd boven water houden en niet door de tijd worden ingehaald.

Een gezonde leefomgeving betekent een goede balans tussen leefbaarheid, landschap en economie. Deze balans is ook binnen onze gemeente geen vanzelfsprekendheid, maar behoeft continue aandacht. Steeds meer gemeenten, waaronder ook diverse gemeenten in Limburg, sluiten zich daarvoor aan bij het internationaal Cittaslow-netwerk. Door middel van een **motie 'Cittaslow'** vragen wij het college te onderzoeken of dit netwerk ook voor de gemeente Maasgouw de benodigde handvatten kan bieden en van toegevoegde waarde kan zijn in de verdere ontwikkeling op weg naar een duurzaam Maasgouw.

In ons verkiezingsprogramma hebben wij reeds aandacht gevraagd om vervuiling van het landschap tegen te gaan. Door middel van de **motie 'Zwerfvuil'** verzoekt de CDA-fractie het college verdere stappen daarin te nemen door het opstellen van een aanvalsplan voor het bestrijden van zwerfvuil.

Dat Maasgouw de uitdagingen die op haar afkomen m.b.t. de **energietransitie** niet uit de weg gaat is ons eerder gebleken uit de extra duurzaamheidsmaatregelen binnen het onlangs gerealiseerde vernieuwde gemeentehuis, maar ook bijvoorbeeld uit het opgestarte zonnepanelenproject. Zoals de ondertitel van het coalitieakkoord en in het verlengde daarvan ook deze programmabegroting 'Samen op weg naar een duurzaam Maasgouw' reeds doet vermoeden gaan we in Maasgouw nog de nodige stappen zetten. Door hiervoor extra capaciteit en financiële ruimte in te zetten wordt in ieder geval duidelijk gemaakt dat we duurzaamheid en dus ook de energietransitie serieus nemen en een flinke slag willen maken. In aansluiting op vorenstaande en met het Klimaatakkoord van Parijs in ons achterhoofd dienen wij een **motie 'Energie- en/ of klimaatneutrale gemeente Maasgouw'** in. Dit alles met het verzoek aan het college tot het inzichtelijk maken van de mogelijkheden voor Maasgouw te komen tot een energie- en/ of klimaatneutrale gemeente.

Economische domein

Het volgende domein is het economische domein. Binnen dit domein streven wij naar een vitale economie die welvaart en werk biedt voor onze inwoners.

Voor 2019 kent dit programma het minst aantal concrete activiteiten voor 2019. Desalniettemin kent ook dit domein de nodige uitdagingen. Wij lichten er hier voor de CDA-fractie één belangrijk onderdeel uit waarvoor wij ook reeds aandacht hebben gevraagd in ons verkiezingsprogramma. Dit betreft de toeristisch-recreatieve ambities van onze gemeente. Onze waterrijke en groene gemeente Maasgouw heeft toeristen ontzettend veel te bieden. Wat de CDA-fractie betreft gaan we het toeristisch karakter van onze gemeente (nog) verder ontwikkelen. D.m.v. de **motie 'Extra impuls toerisme & recreatie'** verzoeken wij het college dan ook om aanvullende kansen voor Maasgouw op dit gebied en de daarbij behorende kosten inzichtelijk te maken.

Organisatorisch domein

Voorzitter, ik ben aangekomen bij het laatste domein, het organisatorisch domein. Het domein waarbinnen vernieuwingen zullen worden doorgevoerd in het functioneren van het bestuur en de organisatie. Dit alles op basis van het eerder gesloten Vernieuwingsakkoord.

Bij een duurzaam Maasgouw hoort ook een organisatie die in ontwikkeling is. Stilstand betekent namelijk achteruitgang. Dat er serieus werk wordt gemaakt van de **ontwikkeling van de organisatie** is positief. Zowel op het vlak van de ambtelijke organisatie, maar ook op het vlak van bestuurlijke vernieuwing. 'Weten wat er speelt in de samenleving', 'van buiten naar binnen denken en handelen', maar ook 'opereren als daadkrachtige partner voor iedereen die zich inzet voor een sterk, sociaal en vitaal Maasgouw' zijn zo maar enkele van de kernopdrachten die ons erg aanspreken. Laten we doorpakken en daadwerkelijk aan de slag gaan onder de noemer 'Samen Doen met Lef'. Wij hebben er in ieder geval veel zin in en realiseren ons terdege dat vanwege knelpunten binnen de huidige organisatie, op basis van wettelijke taken, maar ook op basis van afspraken in het coalitieakkoord alle zeilen bijgezet dienen te worden en dit ook consequenties heeft voor de incidentele en structurele inzet van personeel.

Dat er bij het **samenwerkingsverband MER** nog geen sprake is van een 'duurzaam toekomstperspectief' is ons meermaals gebleken, maar blijkt ons opnieuw uit de recent ontvangen motie van de gemeenteraad van Roerdalen alsook uit de inventarisatie van de (financiële) risico's in onze eigen voorliggende begroting. Wij lezen hierin 'De kans wordt zeer groot (99%) geacht dat het Maasgouws aandeel in de meerkosten op grofweg € 250.000 – € 500.000 structureel uitkomt'. Voorzitter, tot dusverre is ons duidelijk dat we weinig Grip op de Samenwerking hebben en de MER ons regelmatig het nodige geld extra kost. Uit de twee moties die over dit onderwerp worden ingediend en die raadsbreed steun vinden blijkt dat er behoefte is om orde op zaken te stellen.

Ditzelfde geldt ook voor de **communicatie** met onze inwoners. Deze verloopt nog niet zoals gewenst. Ontvangstbevestigingen worden niet gestuurd, aan terugbelverzoeken wordt geen gehoor gegeven, aanvragen worden niet tijdig beantwoord dan wel wordt er zelfs geen reactie verstuurd. Ook hier een raadsbrede motie met het verzoek aan het college om de oorzaken te achterhalen en te komen met harde afspraken om de communicatie te verbeteren.

In deze programmabegroting is ook het nodige opgenomen m.b.t. de ontwikkelingen omtrent de **belastingen en leges**. Positief is dat op basis van de huidige inzichten en de goede financiële positie de belastingdruk in Maasgouw, zeker ten opzichte van andere gemeenten, laag zal blijven. Daarnaast worden in de programmabegroting diverse keuzes en scenario's geschetst die ons het beeld geven dat er ook nu reeds afwegingen worden gemaakt en besluiten worden genomen. Dit terwijl de raad in december pas beslist over de hoogte van de diverse belastingen. De CDA-fractie vraagt hierbij specifieke aandacht om financiële keuzes daar waar mogelijk zoveel als mogelijk te centraliseren en in het vervolg mee te nemen tijdens de behandeling van de programmabegroting.

Opgemerkt zij dat onze gemeente krimpt door ontgroening en vergrijzing. Het inwoneraantal onder de streep daalt kortweg gezegd. Deze lijn zal zich de komende jaren naar alle waarschijnlijkheid doorzetten. Dit alles heeft dus ook consequenties voor onze **reserves en voorzieningen**. Onze reserves zullen wij sneller moeten aanspreken. Dit is geen onuitputtelijke bron. Laten we ons daar terdege bewust van zijn.

Wij hebben hierbij gereageerd op een divers aantal ontwikkelingen en projecten zoals verwerkt in de voorliggende programmabegroting 2019 en hebben enkele aandachtsgebieden aangestipt. Het beeld is hiermee niet compleet, te veel om binnen de mij gegeven spreektijd van 15 minuten naar voren te brengen. Ik laat het hier dan ook bij, maar weet dat CDA-fractie het gesprek met onze inwoners en andere belanghebbenden zal blijven voeren om zodoende de verschillende belangen die er her en der spelen af te kunnen wegen, om zo te komen tot weloverwogen besluiten.

Op basis van de inhoud van de programmabegroting 2019 kunnen wij stellen dat Maasgouw een gezonde financieringspositie kent. De schulden zijn relatief gering van omvang en er zijn voldoende middelen beschikbaar om aan alle verplichtingen te voldoen. Dit stemt positief, positief om samen verder te bouwen en op weg te gaan naar een duurzaam Maasgouw!

Tot slot dank ik de griffie, het college van B&W, de ambtenaren en de gemeenteraadsleden voor de collegiale samenwerking in de totstandkoming van deze begroting.

Namens de CDA-fractie van de gemeente Maasgouw

Erwin Dehing

Fractievoorzitter